

כאיל תערוג

פנינים על פרשיות השבוע וליקוטי ענינא דיומא
מרבן של ישראל מרן הגראי"ל שטיינמן שליט"א

בס"ד | גליון 223 | שנה ד' | ראש השנה תשע"ח

עניני ראש השנה

הלכות סליחות

את הסליחות בלילה הראשון אומר רבנו אחר חצות, כל השבוע אומר לפני ותיקין.

כשהיה רבנו מתפלל בישב"ק את הסליחות הראשונות ואמר סליחות לפני שחרית בישיבה אמר 'באשמורת הבוקר' במקום במוצאי מנוחה' (רשימות הרה"ג ר"י רוטר שליט"א משנת תשכ"ט)

מסירת מודעה

הורה רבנו שליט"א שכדאי לכלול במסירת המודעה שמבטל "גם הנהגה שיקיים שלש פעמים שלא יהיה בלי נדר וכמו שמזכירים בהתרה עצמה, וז"ל המודעה, או איזו הנהגה טובה או איזה דבר טוב שנהגתי שלש פעמים ולא התניתי שיהא בלי נדר וכו'.

תוספות ר"ה

בשו"ת מהרי"ל (סי' לג) איתא ויש שאין אוכלין ביום (בערב ראש השנה) כדי שלא יוסיפו מחול על הקדש בהאי יו"ט משום דיומא דדינא הוא, וכמדומה דכן הורה מהר"מ ז"ל במעגניצ"א (הסתפקו אם גם כשר"ה חל בשבת ס"ל דלא יוסיפו תוספת שבת) ועל טעם זה תמהתי דהא כבר קדשוהו בתפלה, ושמא על הכוס עיקר דהוא דאורייתא עכ"ל.

והנה חז"ל תיקנו לעשות שני ימים ר"ה, הרי שלא חששו להוסיף על יומא דדינא, והנה באמת וכי ע"י הוספה מחול על הקודש ידונו אותו יותר, הרי דנים רגע אחד, אלא הכונה שלא יקדים את דינו.

והעירו דהשל"ה כתב בשם ס' סדר היום (סדר ער"ה) דלכו"ע אין דנין אלא ביום (ועי' מד"ר וירא נ' ג' אמר רבי לוי אין הקב"ה דן את אומות העולם אלא בלילה בשעה שהן ישנים מן העבירות, ואינו דן את ישראל אלא ביום בשעה שהם עסוקים במצות), ואולי כיון שעדיין יום שייך שידונו אותו (אמנם ק"ק בדגמ' משמע שהדין הוא בג' שעות ראשונות של היום ולא ידונו בסוף היום דער"ה). [הדברים שקורים בליל ר"ה נגזר דינם בשנה שעברה].

משפט כל יום

בתפילת שמו"ע אומרים כל יום וצדקנו במשפט, ולא מסתבר שזה אליבה דר"י דס"ל (בר"ה ט"ז ב') שאדם נידון בכל יום, וצ"ל דלכו"ע יש איזה משפט בכל יום (וזהו ה'תוס' ר"י בע"ז ג' ב' ד"ה בשניות יושב ודן, אי קשיא והא בר"ה דן את העולם י"ל דס"ל לרב כר"י דאמר אדם נידון בכל יום, א"נ כרבנן ס"ל ונהי דנידון בר"ה אם ימות אם יחי' וכמה מזונות קצובין זו, אבל מיהו על מעשיו שהוא עושה בכל יום הוא נידון עליהם בכל יום ולוקה בהן תדיר, ומוזנתי נמי אע"פ שקצובין לו מר"ה בכל יום מתעסק עליהם הקב"ה איך ימציאם לו עכ"ל) וכן מש"כ רש"י בשבת קכ"ט ב' ד"ה שב"ד של מעלה ושל מטה שוין, שאדם נידון בכל יום, לא מסתבר שהגמ' מדברת דוקא לשיטת ר"י.

ר"ה בשנה ראשונה שאחר מת"ת

הנה בשנה ראשונה לאחר מתן תורה, יוהכ"פ עדיין לא הוקבע ליום מחילת עונות (עי' רש"י בפרשת עקב ט' י"ח) וא"כ באותה השנה ה' כתיבה וגם חתימה בראש השנה.

כבוד אבי אביו

בלקט יושר הלכות מילה. דמי שעושה מילה בראש השנה יקרא בשם יצחק. ולא על שם אבותיו דהוא ואביו חייבין בכבוד אבינו יצחק.

ויל"ע דא"כ מ"ט יש חיוב יותר לכבד את האב מלכבד אבי אביו כמבואר ברמ"א יו"ד סי' ר"מ. הרי הוא ואביו חייבין בכבוד אבי אביו וי"ל.

בנוסח התפילה

בתפלה של הש"ץ עיני עמך במ תלויית. לכאורה תפלה זו נתקן בזמן שהש"ץ ה' מוציא כל הציבור אבל בזמנינו הרי כל א' מתפלל, אלא דבכ"ז לא בטלו חז"ל תפלת הש"ץ למה עיני עמך במ תלויית? משמע דבכ"ז יש חשיבות מיוחדת לתפלת הש"ץ שיזכה את הציבור ע"י תפלתו, ולכן מה שכתוב בש"ע שצריך לבחור ש"ץ ירא שמים וכן שלושים וכל זה מפני שגם היום יש לתפלתו משמעות מיוחדת. אנו אומרים "ועמך מסביבים אותו כחומה" משמע כפי מנהג ספרדים שהחזן עומד באמצע בית הכנסת.

מסוד חכמים

באמצע אבות אומר החזן מסוד חכמים ונבונים וכו' אפתחה פי בתפלה ובתחנונים. והרה"ג דוד הילמן זל"ה העיר בתפלות שאין אומרים שום פיוט באבות למה מפסיק לומר כן. [א"ה וראה הליכות שלמה ראש השנה עמוד יט שבאמת מטע"ז הורה הגרש"ז לא לומר מסוד וכו' וצ"י לעטרת זקנים סי' תר"א]

ואולי יש לישב דהא כל ג' ראשונות דין א' להם, ואם א' חוזר במה שמעכב חוזר לתחילת שמו"ע א"כ כיון דבברכת מחי' מתים אומרים ימלוך ה' אלקיך וכו' שייך כבר להתחיל אפתחה פי בתפלה ובתחנונים. ויש לעיין אם בשאר ימות השנה יאמר באמצע אבות, ובאמצע ברכה אחרת פסוקים כאלה אם זה נקרא שח במזיד באמצע התפלה וצריך לחזור התפלה.

היתר מהגרי"ז

הגרי"ז היתר ביו"ט שני של ר"ה למשוך ע"י נכרי את חוט השעון כדי שלא יפסוק הילוכו, ואע"פ שבשבת אסור לעשות כן מפני תיקון מנא כמבואר בפוסקים סי' של"ח סעי' ג' וע"ש בשע"ת שהביא שו"ת הכרמל שצידד להתירו ביו"ט שני, ועי"ש במשנ"ב. (אעלה בתמר מתורת בריסק עמ' פט)

תשליך

רבנו נוהג כדעת הגר"א (מעשה רב או' רט) ואינו אומר תשליך. ובא' השנים לאחר מנחה גדולה ביום א' דר"ה בכלל חזון איש, כל הציבור עלו לגג לומר תשליך, ומרן הגרמ"ל נשאר על מקומו ושוחח ארוכות עם מרן רבנו שליט"א וגם לא עלה לגג לומר תשליך. (דובב שפתים עמ' 136) והעיד בנו הגר"ש שטיינמן שליט"א אבל היה מעט שנים שאחרי מנחה בכלל חזון איש עלה שם על ראש הבנין שם ראו את הים ואמר את התשליך.

אכילה קודם התקיעות

העיד הגר"ש בן רבנו: מרן שליט"א מעולם לא אכל לפני התקיעות, הוא נשאר בבית הכנסת מתחילת התפילה ועד סופה, ובזמן ההפסקה היה אומר תהילים ולא היה זו ממקומו.

מרן שליט"א, היה מאריך מאוד בתפילת שחרית וגמר אותה עם חזרת הש"ץ, אולם בתפילת לחש של מוסף היה מזדרז כדי להספיק לשמוע כל חזרת הש"ץ ואת התקיעות על הסדר.

מלכיות

ראש השנה מלכד שהוא א' מעש"ת שממילא יש

חיוב לעשות תשובה, אבל המצות המיוחדות שישנם בר"ה הוא תקיעת שופר ואמירת מלכיות וזכרונות ושופרות, כמבואר בר"ה (ט"ז א') אמרו לפני בר"ה מלכיות כדי שתמליכוני עליכם, וזכרונות כדי שיעלה זכרוניכם לפני לטובה, ובמה בשופר.

ולכאורה מה כאן המיוחד שיאמרו מלכיות כדי שימליכוהו, הא בכל יום אנו מצווים לקבל מלכות שמים בקריאת שמע, ואמרינן בברכות (י"ג א') למה קדמה פרשת שמע ליהי' אם שמוע, כדי שיקבל עליו עול מלכות שמים תחלה, ואח"כ מקבל עליו עול מצות, ובכל הברכות אנו מזכירים מלך העולם, ובאבודרהם (הל' ק"ש) כתב והטעם שאין מברכין אשר קדשנו במצותיו וצונו על קריאת שמע כמו בשאר המצות, מפני שענין הברכות כולם הוא לקבל עול מלכות שמים עלינו כדאמרינן (בברכות י"ב א') שכל ברכה שאין בה הזכרת שם ומלכות אינה ברכה, ופסוק שמע יש בה הזכרת השם וגי' הוא נחשב כמו מלכות כדאיתא בר"ה (ל"ב א') והרי הוא חשוב כברכה, א"כ הא אנו בכל יום מחויבים להמליכו ומה כאן המיוחד בר"ה.

עוד יש לדקדק דהנה במלכיות וזכרונות ושופרות אנו מחויבים לומר דוקא פסוקים בתורה ונביאים וכתובים, ולמה לא סגי דנאמר סתם דהוא מלכנו? אלא דהנה כמו במלכותא דארעא אתה שאומר על המלך שהוא מלכו, אינו מראה בזה אלא שאינו מורד במלך, אבל כשרוצים להמליך מלך ולמנותו, בודאי אלה שממליכים אותו הם רוצים בזה מאד מפני אהבה אליו או איזה כונה שלהם, עכ"פ לזה לא סגי מי שאינו מורד בו, אלא צריך באופן מיוחד להיות שואף ומעונין בזה.

והנה בכל השנה אנו מקבלים עול מלכותו עלינו, אבל בר"ה שאז הקב"ה בבחינת מלך ואנו מחדשים אז את המלוכה, היינו כי אנו מתכירים אותו למלך, כי הנה התייחסות הקב"ה בתור מלך הוא כפי מדת רצונו להתגלות, והואיל וכל הנהגת העולם עם הנבראים כפי מדת התקרבותו אליו, ובמצב של הארת פנים או הסתר פנים, וכל זמן שלא יתקון העולם יש מצב של הסתר פנים ואז לא מכירים מלכותו, ואנו רוצים להמליכו שיתגלה מלכותו על כל הנבראים, וזהו ענין אמרו לפני מלכיות שתמליכוני עליכם, היינו להודיע ולהכריז מלכותו על כל הנבראים.

והנה אף כי אנו בתור עם קדוש ניתנה לנו הכח לשלוט על כל הנבראים, ולכן שייך לנו הכח להשליטו על כל הנבראים, וצריך בזה דוקא פסוקי תורה נביאים וכתובים מב' טעמים, א' כיון דלא הגענו לשלימות, ופינו אינו כ"כ נקי בתכלית שהדברים כ"כ ישפיעו כמו דברי הקדושה שנאמר עפ"י ה' או ברוח הקודש ונבואה, והב' כיון דאיסתכל באורייתא וברא עלמא, נמצא דכח הדיבורים ההמה שבהם מתנהג כל הבריאה רק הם בכחם לפעול בהבריאה, כי כל הבריאה מוכרח להכנע לזה, וכשאנו אומרים אותם מניעים כח הקדושה לפעול.

ואמרינן בר"ה (ל"ב א') הני עשרה מלכיות כנגד מי, חד אמר כנגד עשרה הללויה שנאמר בפרק של הללויה בתקע שופר, ור"י אמר כנגד עשרת הדברות, ור"י אמר כנגד עשרה מאמרות.

והנה מצינו הרבה פעמים דאמרינן דתקנו כנגד וכו' וצ"ב, וכאן אפשר דלא פליגי אלא דצריך עשרה

פסוקים כנגד כל מיני כלי שיה, דאנו צריכים להמליכו עם כל כחות שאפשר להללו, וכיון דיש כל מיני כלי שיר שמהללים לכן אנו ממליכים ומפארים בכל מיני כחות שיש בבריאה להנעים להללו, וגם צריך כנגד עשרת הדברות שבהם כלול כל התורה (כמש"כ רש"י בפ' משפטים כ"ד י"ב), וכנגד עשרה מאמרות שבהם נברא העולם, דנמצא דבמה שזה יסוד כל הבריאה, בזה אנו רוצים לחדש המלוכה, היינו להמליכו שיתגלה מלכותו על כולם, וזה עיקר התפלות שימלוך על כל מעשיו ויתן פחדו על כולם.

וכתוב באבודרהם בשם ר' סעדי' גאון עשר טעמים על תקיעת שופר, והטעם הראשון הוא מפני שהיום תחלת הבריאה שבו ברא הקב"ה העולם ומלך עליו, וכן עושים המלכים בתחילת מלכותם שתוקעים לפנייהם בחצוצרות ובקנרות להודיע ולהשמיע בכל מקום תחלת מלכותם, ונמצא כי השופר הוא החיזוק של הכרות מלכותו שאנו ממליכים אותו, וכשאמרו הפסוקים ותוקעים הוא האישור והחיזוק של הפסוקים האלה, ובכח זה אנו רוצים להמשך התגלותו על כל הבריאה. ובר"ה (ט"ז א') איתא למה תוקעין ומריעין כשהן יושבין ותוקעין ומריעין כשהן עומדין כדי לערבב השטן, ובתוס' כ' בשם ירושלמי כששומע תקיעה אחת בהיל ולא בהיל, וכששומע השני' אמר ודאי זהו שיפורא דיתקע בשופר גדול ומטא זימני' למתבלע, ומתערבב ולית לי' פנאי למעבד קטגוריא.

והדברים תמוהים דהא היצ"ר והשטן מטעה אותנו תמיד, וכל פעם שאדם מסתכל רואה שתמיד היצר הטעה אותנו, אפילו לאלה שעושים כל מיני תחבולות להנצל ממנו מ"מ הוא תמיד מצליח לרמות, ובחובת המלכות (שער יחוד המעשה פ"ה) מאריך הרבה שאם תנצל מדבר זה של היצר יבוא בטענות אחרות, ותמיד הוא מוצא דרכים להטעות את האדם, וכאן פתאום אפשר לרמות אותו.

ולפי מש"כ במקו"א (במאמר ימי האלול) דכל ענין קיטרוג היצר היינו שיש מלאך דתפקידו לגלות האמת ולא לחיות בשטחיות, וכן ה' כל הנסיונות של אברהם ושל איוב דכל זה לגלות עומק לבו של האדם, וא"כ איזה עצה היא זאת להטעותו דהא נמצא דדוחין את האמת.

ובודאי יש לחז"ל בזה כוונת עמוקות מהנהגתו עם הנבראים, מ"מ יש להבין קצת דבאמת בתקיעת שופר אנו ממששים התפשטות והתגלות מלכות שמים על הנבראים, וזה הא כי ענין שופר של משיח שיתגלה בשלימות בסוף כשיגיע קץ האולאה ותתמלא הארץ דעה ויתגלה כבוד מלכותו בכל תקפה וזהרה.

וא"כ באמת אנו צועדים לזה עם כל הדברים שצריך לזה, פסוקי תורה נביאים וכתובים אשר בהם טמון כל כחות הנבראים, ועם השופר שמחזק את זה, אלא לדאבונינו עוד לא הגענו עד הסוף ונשארים באמצע, אבל באמת אנו מתחילים בזה לקרב לגלות מלכות שמים, ובזה הוא באמת רואה איך שאנו מקרבים המלכת מלכותו על כל הנבראים ואין קיטרוג.

זכרונות

איתא בר"ה (ל"ב א') אמרינן אין מזכירין מלכיות זכרונות ושופרות של פורענות, ומפרש בגמ' מלכיות כגון חי אני נאם ה' אם לא ביד חזקה ובזרוע נטוי' ובחמה שפוכה אלוך עליכם, ואע"ג דאמר ר' נחמן כל כי האי ריתחא לירתח קודשא בריך הוא עלן וליפירקין, כיון דבריתחא אמור, אדכויר ריתחא בריש שתא לא מדכרינן, זכרון כגון ויזכור כי בשר המה. והנה מלכיות ה' עדיין איזה ס"ד שיוכל לומר פסוק של ריתחא כיון דהעיקר הא כתוב בו שה' הוא מלך, והא זה רצוננו להזכירו בתור מלך וימלוך, ובפרט דכל כי האי ריתחא לירתח עלן וליפירקין, לכן צריך לאשמעינן שבכל זאת לא כדאי בראש השנה להזכיר זה, אבל זכרונות אם כל מה ששייך להזכיר הוא שיזכרנו לטובה מה ס"ד להזכיר זכרון של פורענות.

לכן אפשר לומר דהנה אע"פ שכל הדברים שנעשים עם האדם בין טוב ובין יסורין הכל זה מה, ואיתא

בחולין (ו' ב') שאין אדם נוקף אצבעו למטה אא"כ מרזיזין למעלה, והוא מושגח בכל פרט ופרט, מ"מ כתבו הספרים שממנו לא תצא הרעות, פי' הנהגה וזאת אינה מתייחסת אליו, וכל מה שהוא חסד וטוב זהו מתייחס אליו ממש, והנה אין שכחה לפניו יתברך אבל מה שזה העולם אורו לכול לכל הסבל והיסורין, אע"פ שזה גם הוא עושה, אבל זה בבחינת העלם והסתר, משא"כ חסד זה בבחינת הארת פנים והתייחסות אליו, וכל מה שהחסד והרחמים יותר, מתייחס יותר שייכותו אליו יתברך.

והנה חז"ל דרשו (במגילה י"ח א') זכור את אשר עשה לך עמלק, יכול בלב כשהוא אומר לא תשכח הרי שכחת הלב אמור, הא מה אני מקיים זכור בפה.

היינו דמדריגת זכירה הוא יותר, דזהו רק כשמתבטא ויוצא ע"י דיבור, וכמו אצל האדם אמירה זה יותר ממחשבת הלב, אצל הקב"ה אמירה פירושו עשה, כמו דתנן (באבות פ"ה מ"א) בעשרה מאמרות נברא העולם, דכל מאמר זה עשיה, וכשאמר יהי אור היינו שעשה אור, בדבר ה' שמים נעשו, אין אצלו יתברך שני דברים אלא אמירה פירושו עשיה, נמצא דבמצב של אי זכירה זהו העלם ואינו מתייחס כ"כ אליו, ומה שיותר סבל ויותר יסורין זה הכל לפי מה שהוא יותר העלם, משא"כ זכירה זהו יותר התייחס אליו.

וחז"ל בידעם הנהגתו של הקב"ה גם הוציאו זה ברוח קדשם מסמך הפסוקים (כדאמרינן בר"ה דף ל"ב שהוציאו מפסוקים דצ"ל פסוקי מלכיות זכרונות ושופרות) דיש בכח לעורר דרגת זכרון דהיינו הנהגה שהקב"ה מתייחס אליה בגדר עשיה, וזה ע"י אמירת פסוקים שבהם כתוב מענין זכירה ולא דוקא שיהי' כתוב בקשת זכרון, אלא כיון שמוזכר ענין זכרון.

וכמוכן זהו רק מפסוקי תורה נביאים וכתובים שנאמרו ברוח הקודש הם בכחם לעורר הנהגה של זכרון, וזכרון לא יתכן אחרת אלא התייחסותו שזה בהכרח רק טוב, וכל מה שיותר יתעורר מדת הזכרון, יתעורר יותר מדת אהבתו וקירבתו והארת פניו אלינו. והי' לפי"ז גם ס"ד שיועיל גם פסוק של פורענות כגון ויזכור כי בשר המה, דמ"מ זה בכחו לעורר הנהגה של זכרון, אלא דבכל זאת אמרו דלא כדאי להזכיר פורענות בראש השנה.

מלך נכנס לראש

הגר"י בלזר (בכוכבי אור מאמר ד') מביא המשנה בר"ה (ט"ז א') דבראש השנה כל באי עולם עוברין לפניו כבני מרון שנא' היוצר יחד לכם וגו', והגמ' (שם י"ח א') מפרשת מאי כבני מרון, הכא תרגימו כבני אמרנא (ופרש"י ככשיש שמונין אותן לעשרן ויוצאין זה אחר זה בפתח קטן שאין יכולין לצאת כאחד), ריש לקיש אמר כמעלות בית מרון (ופרש"י הדרך קצר ואין שנים יכולין לילך זה בצד זה שהעמק עמוק משני צידי הדרך), רב יהודה אמר כחיילות של בית דוד (ופרש"י וכך היו מונין אותם יוצאים ז"ז בצאתם למלחמה).

והגר"י זצ"ל מקשה למה התנא צריך להסביר במשל דבר פשוט כזה, מי לא יבין מהו זה אחר זה, והי"ל לתנא לומר בפשיטות בר"ה כל באי עולם עוברין לפניו ז"ז.

ועוד צ"ב דבגמ' שם אמרינן וכולן נסקרין בסקירה אחת, דאע"פ שעוברין ונבדקין מעשייהם בזה אחר זה, מ"מ כולם נשפטים בבת אחת, ומה החילוק אם מעיין בכלום ביחד או כל אחד בנפרד, ולמה עוברים זה אחר זה.

ומפרש דבגמ' (שם ח' ב') כתוב מלך וציבור, מלך נכנס תחילה לדין, איבעית אימא לאו אורח ארעא למיקם מלכא אבראי (שאיין זה ממדת דרך ארץ שימתין, וזה חידוש דבשלמא אנתנו צריכים לכבד מלך מצד הדין אבל שם מה זה שייך ומי רואה זה, ואפ"ה כתוב שמכבדים אותו), ואיבעית אימא מקמי דליפוש חרון אף, ופרש"י בשביל עונות ציבור.

דלאחר שאנשים רבים נשפטו מצטבר הרבה עונות ומתחזק חרון אף ח"ו, וא"כ כל הנידון יותר מאוחר נתון להשפט ביותר תקיפות, דכשיש חרון אף חזק, המשפט קשה מאד רח"ל, ולכן הקב"ה עשה שהמלך יכנס לדין תחילה.

ולכן בר"ה אם כולם יעברו ביחד וירבו עונות הכלל, החרון אף יהא גדול וכולם בסכנה ח"ו, ולכן עוברין אחד אחד, והעוברים תחילה לא יסבלו מחרון אף של הרעות והחטאים של העוברים אחריו, אלא רק מאלו שלפניו, אמנם מי זוכה לעבור תחילה, על זה כתוב במשנה כל באי עולם עוברין לפניו כבני מרון, והגמ' באה לפרש הסדר, ולא אמרו משל בעלמא איך עוברים אחד אחד שזה דבר פשוט.

ומפרש שם מה הם ג' פירושי הגמ', ומה שאמרו כמעלות בית מרון, הוא מפרש כי מנהג העולם דבמקום שמתאספים עם רב וכל אחד רוצה למהר להשיג חפצו תחילה, הנה הושם לחק ומנהג קבוע כי כל מי אשר יקדים לבא הוא ישיג מטרתו תחילה, וכן ביום הדין שכולם עוברים ז"ז, והנה לא הכל יבואו יחד בעת אחד להתיצב לדין, כי יש מקדימין לבא ואך כאשר ישמעו קול השופר בר"ח אלול הם דואגים ומכינו עצמם לעמוד לפני כסא הדין, ויש אשר יאמרו עד אשר יקרו ימי הדין, ויש אשר יפגרו עד יום האחרון קודם יום הדין, ולזאת כשעברו כל באי עולם לפניו הדעת נותן כי אותם שהם מקדימים לבא וכבר הכינו עצמם מימים רבים וממתינים ומצפים להיות מוכנים להתיצב בדין, המה יעברו לפניו ית"ש לראשונה, כי מדת הרחמים יפנה לפנייהם הדרך לעבור ראשונה עת"ה.

והנה בע"ז (ר' ב') אמרינן א"ר יוסף לא ליצלי אינש צלותא דמוספי בתלת שעי קמייתא דיומא (בשעת חרון) ביומא קמא דריש שתא ביחיד, דילמא כיון דמפקיד דינא דלמא מעייני בעובדיה ודחפו ליה, מידח, אי הכי דציבור נמי, דציבור נפישא זכותיה, אי הכי דיחיד דציפרא גמי, כיון דאיכא ציבורא דקא מצלו לא קא מידח.

וצ"ב הרי דנים כל יחיד בפני עצמו ומה מועיל שמתפלל עם הציבור, ועוד דדין זה נאמר לכל אדם ולא דוקא אם הוא חוטא והציבור אינם חוטאים, וא"כ מה מועיל הציבור, הרי יתכן דבציבור יש חטאים יותר גדולים ממה שיש לו. אלא משמע שהנמצא בציבור הקב"ה מתנהג בחסד גדול, דכשדן כל יחיד מהציבור הוא מסתכל על הצד הטוב והזכות שבציבור ולא לצד החובה, אבל המתפלל מוסף דר"ה ביחיד נמצא בסכנה גדולה שידחהו, וכדפרש"י דבמוסף דר"ה מתוך שהוא מתפלל מלכיות זכרונות ושופרות מפקד דינא טפי, דכשמעיינים בעומק הדין זה סכנה, והדברים הטובים שצריכים להביא טובה יכולים להיות סיבה שיעיינו יותר בינו.

דאע"פ שהקב"ה יודע הכל, מ"מ הרבה פעמים אינו נכנס לדון בכל העומק, לפי שאם ידון בכל העומק מי יצדק לפניו בדין, ובציבור הקב"ה מיקל ולכך לא יתפלל ביחיד.

ועכ"פ צ"ב דמגמ' זו רואים דטוב להיות נידון עם הציבור, אמנם בגמ' בר"ה כתוב שמלך נכנס תחילה לפני שידגל החרון אף, הרי משמע שע"י הציבור מתחזק חרון אף.

וצ"ל דאע"פ דכשיש הרבה חטאים מתחזק החרון אף, מ"מ לגבי הציבור הקב"ה נוהג בחסד ורחמים במדה גדולה מאד שלא משתמש בחרון אף, דרואה רק זכויות הציבור ולא החובות, אבל יחיד הבא לאחר שנתרבו עונות הציבור זה סכנה, דהחרון אף גדול לאחר שראו עונות הציבור.

ולכן אם ידונו המלך לאחר הציבור יהא סכנה עבורו, כי החרון אף גדול, וזה חסד מיוחד שהמלך נכנס תחילה, אבל לנידון עם הציבור נוהגים בחסד שמתחילים לזכויות הציבור ולא לחובות.

והנה במה דאמרו מלך נכנס תחילה, יל"ע דלביאור הגר"י זצ"ל זמן כניסת המלך לדין הי' צריך להיות כפי הקדמת הכנתו ליום הדין, ולמה העמידו המלך לבד הרי הוא חלק מהציבור. וצ"ל דכיון שהמלך הוא מעל הציבור, הנמצא מעל הציבור הוא בהכרח בולט, ויש לו חשבון אחר ואינו יכול להכנס כרגיל עם הציבור, ואם הי'

נכנס לאחר הציבור הי' סכנה גדולה, וחסד הוא שנכנס תחילה לפני שגדל חרון אף. ועכ"פ נמצא דמי שאין לו את זכות הציבור, וכגון מלך שנידון בפני עצמו או המתפלל מוסף ביחיד בג' שעות ראשונות, זה חסרון גדול ונצרך לחסד מיוחד.

והנה אם צריכים להיות בציבור, הרי פשוט דבשכיל להיות בציבור אי אפשר להיות אדם שמעשיו סותרים זכות הציבור, אלא צריך לעשות מעשים לתועלתם, ובכל דבר צריכים לחשוב שמה ח"ו גורמים מכשול לרבים.

ואם נחשוב דרך מחטיא הרבים כירבעם בן נבט מוזיק לציבור, הרי בברכות (ל"ה ב') אמרו כל הנהנה מן העוה"ז בלי ברכה כאילו גוזל להקב"ה וכנסת ישראל (שכשחטאו הפירות לוקין) שנא' גוזל אביו ואמו ואומר אין פשע חבר הוא לאיש משחית וכו'. ומפרשין מאי חבר הוא לאיש משחית, א"ר חנינא בר פפא חבר הוא לירבעם בן נבט שהשחית את ישראל לאביהם שבשמים, ופרש"י ולפי שהוא מיקל רואים האחרים ולמדו ממנו לעשות כן ליהנות מן העולם בלא ברכה, ולכן נקרא זה המיקל חבר לאיש

פניני הפרשה

אלפים הרודפים

"איכה ירדף אחד אלף" (לב, ל) פרש"י ממנו אלף מישראל.

השפ"ח מקשה הרי מדה טובה מרובה ממידת פורענות, ושם כתוב ורדפו מכם חמשה מאה? ומתרץ שפורענות הנאמרת בשירה זו היא יוצאת משורת הדין.

והתוס' בסוטה י"א א' מתרצים דבמידת פורענות כתוב רדיפה, משא"כ בברכה שכתוב חמשה מאה זה להריגה דכתיב כסיפא דקרא ונפלו וגו', והנה בפרשת בחוקתי נ"ו ט' כתוב ומאה מכם רבבה ירדפו ופרש"י וכי כך הוא החשבון והלא לא הי' צ"ל אלא מאה מכם שני אלפים ירדפו, אלא אינו דומה מועטין העושים את התורה למרובין העושים את התורה. ועי' בשפ"ח דצ"ע מכאן שכתוב כן על העכו"ם ואצלם לא שייך תירוץ רש"י, ומתרץ ע"פ דברי התוס' בסוטה ע"ש. 'ומתרץ ועוד י"ל דהא רש"י שם מפרש שהפסוק מדבר על חלשים שירדפו אחר חזקים, ואולי בגלל זה חמשה צריכים לרדוף מאה אבל כאן מבטרים על חזקים.

בספרי נחלקו אם הפסוק מדבר על ישראל או על עכו"ם, ובמו"ק ט"ז ב' איתא דעדינו העצני הי' זורק חץ ומפיל ח' מאות חלל בפעם אחת והי' מתאנח על מאתים דכתיב איכה ירדף אחד אלף וכו' ומשמע שהגמ' מפרשת שהפסוק מדבר על ישראל.

התביעה להכיר בנצחון

כי לא כצורנו צורם. (האזינו לב, לא)

פרש"י כל זה הי' להם לאויבים להבין שהשם הסגירם ולא להם ולאליהי' הנצחון.

והנה תובעים מגוים להבין לתלות את נצחונם בה' ולא בכוחם ולא בזכות הע"ז. ובמצאיות אפי' כשהיהודים מנצחים הרבה חושבים רח"ל כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה.

מהו צור

כי לא כצורנו צורם. (האזינו לב, לא)

פירש רש"י כי לא כצורנו צורם כל צור שבמקרא לשון סלע.

לכאורה רש"י הי' צ"ל רק שצור זה לשון חוזק וכמש"כ לעיל פסוק ד' ומה הוא מוסף במש"כ כי לא כצורנו צורם, וכן קשה להלן פסוק ל"ג דכתיב צור חסיו בו ופרש"י הסלע שהיו מתכסים בו ולכאורה מאי נ"מ צור או סלע?

והי' צ"ל שזה חוזק וי"ל שצור הוא חריף ואפשר למול בו כמש"כ אצל צפורה שמלה בזה את בנה וכן אמרין בב"ק מ"א ב' היכא דבדק צור ושחט בו לכן כתב רש"י הכונה לשון חוזק כמו סלע.

משחית לירבעם בן נבט שחטא והחטיא את ישראל כך הוא חוטא ומחטיא.

נמצא דאע"פ שאדם זה לא מסית אחרים שלא לברך, מ"מ כל עבירה שאדם עושה יכול להביא לידי זה שאנשים ילמדו ממנו ויכשלו, דטבע האדם שנמשך אחר אחרים.

וכדפרש"י (בפ' כי תצא כ"ה י"ח) על עמלק שבאו להלחם עם בני", משל לאמבטי רותחת שאין כל בריה יכולה לירד בתוכה בא בן בליעל אחד קפץ וירד לתוכה אע"פ שנכוה הקרה אותה בפני אחרים עכ"ל, דאם אפשר לעבור עבירה, זה לבד סיבה שאדם אחר יכול לעשות, דטבע האדם שמושפע, ומי שלא מברך לעצמו נחשב מחטיא הרבים.

א"כ כל עבירה שאדם עושה ויכולים ללמוד ממנו הוא בגדר מחטיא הרבים, וצריכים להתבונן בזה שהרי נמצאים בין אנשים, ובכל דבר ובפרט בדיבורי לה"ר בדברים בטלים וזלזול בתפילה, נחשב מחטיא הרבים, וכמו האוכל בלי לברך, דלא כתוב שאוכל בפני אלפי אנשים, אלא אפילו יושב בביתו ואוכל בלי ברכה, וכרגיל אנשים יודעים שלא מברך כבר נחשב למחטיא הרבים.

העונש על גוים

ותאחז במשפט ידי (האזינו לב, מא) פרש"י להניח מידת רחמים באויבי שהרעו לכם אני קצפתי מעט והמה עזרו לרעה.

השפ"ח מפרש שלא תאמר מה חטאו העכו"ם בזה שהרי אתה מסרתם בידם כדי שיתסרו מידם ע"ש. והנה רוצח אינו יכול להפטור בטענה שנגזר משמים על הנרצח שימות, דאפילו שנגזר עליו למות לא נגזר מי יהרגנו ומגלגלין חוב ע"י חייב וא"כ קשה למה צ"ל שהעכו"ם יענשו על מה שהוסיפו ועזרו לרעה הרי אפשר להענישם על עצם הרעות שעשו, ומשמע דלפעמים נגזר שהם יעשו את הרעה ומשו"ה הם נענשין רק על מה שהוסיפו רעה יותר ממה שנגזר. וראה ברמב"ם הל' תשובה פ"ו ה"ה שמקשה למה המצריים נענשו הרי כתוב ועבדום וענו אותם וא"כ הוא גזר על המצריים לעשות רע? ומתרץ שכל אחד מהם אילו לא רצה להרע להם הי' הרשות בידי שלא נגזר על איש ידוע, אלא הודיעו ססוף זרעו להשתעבד בארץ לא להם והראב"ד חולק וכתב ב' סברות ובסברא הב' כתב שנענשו משום שהקב"ה אמר וענו אותם והם עבדו בהם בפרך והמיתו מהם וטבעו מהם כענין שנאמר אני קצפתי מעט והם עזרו לרעה וכ"כ הרמב"ן בפרשת לך לך ט"ו י"ג.

משעת הגזירה נחשב כחץ

אשיב נקם לצרי. (האזינו לב, מא)

פרש"י למדו רבותינו באגדה מתוך לשון המקרא שאמר ותאחז במשפט ידי לא כמדת בשר ודם מדת הקב"ה מדת בשר ודם זורק חץ ואינו יכול להשיבו והקב"ה זורק חציו ויש בידי להשיבו. וצ"ב למה צריך ללמוד דבר זה מהמקרא הרי פשוט דמאחר שכל הבריאה בידי בודאי שיכול לעשות גם דבר זה?

ועוד צ"ב הדמיון שהרי בשר ודם שזורק חץ במציאות נזרק חץ, משא"כ אצל הקב"ה כל זמן שאינו מכה את האדם עדיין אין חץ ולאחר המכה הוא לא משיב את המכה, ובמכילתא בפרשת בשלח ט"ו ג' איתא יש גבור במדינה בשעה שהחצי יוצא מידו עוד לא יכול להחזירה אליו אבל הקב"ה אינו כן כשאין ישראל עושים רצונו כביכול גזירה יוצאה מלפניו שנא' אם שנותי ברק חרבי וגו' עשו תשובה מיד הוא מחזירה שנא' ותאחז במשפט ידי עכ"ל. ולפי"ז א"ש דשעת הגזירה נחשב כמו זריקת החץ.

הורג ע"י חץ

אשכיר חצי מדם וחריבי תאכל בשה. (האזינו לב, מב) הנה אם הי' כתוב להיפך הי' הביאור דבתחילה החרב מכה בבשר ואח"כ נשפך הדם, אבל מאחר שמקדים שישפוך את דמם הרי הם ימותו ולמה צריך להכות את הבשר? וי"ל דיש הורג ע"י חץ דרק שופך דם על ידי שנכנס

א"כ כשאדם עושה עבירה, חוץ מעצם העבירה, אם הוא נמצא במקום שיכול לצאת ממעשיו איזה קלקול, יש גם חשבון של מחטיא הרבים, וח"ו המכשיל ציבור אינו יכול להנצל בזכות הציבור, דמה שאמרו דציבור נפיש זכותי, בזכות זו יכול להשתמש רק מי שאינו מכשיל הרבים.

וכל אחד צריך להתבונן ולראות אם עשה דברים בציבור שלא כהוגן, דהמזלזל בת"ת תפילה ובשאר דברים משפיע על אחרים, וחוז' מחטא דמכשיל הרבים הוא מפסיד זכות הרבים, וכשאין זכות הרבים מפסידים החסד המיוחד שיש לנידון עם הציבור, ובלי חסד מי יזכה לפניך בדין.

והדרך היחידי הוא להתחזק, ויהא לתועלתו וגם יזכה להיות מזכה הרבים, וכפי כמה שיהא יותר מזכה הרבים יש יותר סיכויים, דהגורם זכות לציבור מגיעו זכות הציבור דיש לו חלק בזה, והלומד בהתמדה בודאי משפיע על אחרים, וכשרבים לומדים בהתמדה, ממילא זה משפיע רוח תורה ושקידה ויראת שמים, והבא לתפילה ומתפלל כראוי משפיע על אחרים, ואם ח"ו להיפך מי יודע והסכנה גדולה.

בבשר אבל לא הכרית הבשה, ויש שמכה בחרב דאז כורת הבשר האבר שהנשמה תלויה בו.

מיתת משה

ומת בהר. (האזינו לב, ג) באדרת אליהו כתב אמרו שמיתתו היתה רצונית והוא ציווי שגם במיתתו הי' עובד ה' וקיים מ"ע.

וצ"ב דמאחר שהמיתה אינה תלויה בידי אדם מה שייך לומר שמקיים בזה מצוה, ואפי' למש"כ לעיל פסוק מ"ח בשם הגרי"ז זצ"ל דמיתתו היתה תלויה בעלייתו להר מ"מ עצם המיתה לא היתה תלויה בו, אלא רק כל הדברים עד המיתה כמו העליה להר והכניסה למערה ועצימת עיניים וכו' ועי' אבן עזרא בפרשת בראשית (א, כב) דטעם פרו ורבו תפרו ותרבו וכן ומוות בהר כי אין זה בכוחו ובידו.

והאזה"ח מפרש דמות בהר היינו שיתרצה למות דאין הקב"ה לוקח נפשות חסידיו אלא לרצונם ע"ש.

ולפי"ז י"ל דבהסכמתו למות הוא קיים מצוה והי' שייך שלא יתרצה למות, אמנם אם הי' מעכב את רצון ה' הוא יצא לא צדיק ואז הי' יכול למות גם בלי שיתרצה.

חצי היום יצאו ממצרים

בעצם היום הזה לאמר. (האזינו לב, מח)

פרש"י במצרים נאמר בעצם היום הזה לפי שהיו מצרים אומרים בכך וכך אם אנו מרגישים בהם אין אנו מניחים אותם לצאת וכו' אמר הקב"ה הריני מוציאן בחצי היום וכו'.

צ"ב הרי מפורש בפרשת בא י"ג ל"ג שמצרים מיהרו לשלחם מן הארץ כי אמרו כולנו מתים, ואם הכונה דבזמן ששיעבדום הם אמרו אין אנו מניחים אותם לצאת א"כ מאחר דבזמן שיצאו כבר לא דיברו כך למה הוצרך שיצאו בחצי היום?

מי עושה תשובה

באחד מימי עשרת ימי תשובה עשה הרה"צ רבי מאיר פפויפר זצ"ל את דרכו אל בית רבנו שליט"א שישב בפנים החדר, ובכה זמן רב על מצבו בלימוד התורה בימי זקנותו וביקש שיזכה ללמוד בחברותא כמו בימי הטובים, ושיזכה לחזור בתשובה שלימה.

לאחר שהות של זמן רב יצא מן הבית, אז הפטיר רבנו שליט"א לסובביו: "היה פה בן אדם שלא עונר עבירות, ובא לבכות שיזכה לחזור בתשובה שלימה ושיזכה ללמוד תורה רבה, אנשים אחרים שמלאים בעבירות לא בוכים בכלל בימים אלו, הלא מי שיש עבירות בידי הוא זה שצריך לבכות".

עולם הישיבות

ישיבת קרית מלאכי

הישיבה הוקמה באלול תשמ"ד ע"י הגאון רבי יהודה עמית שליט"א לבחורים המתחזקים באהלה של תורה. רבנו שליט"א מחבב את הישיבה והגיע כמה וכמה פעמים לישיבה. בשנת תשנ"ה התקיים ברית לבנו של א' מרבני הישיבה, ורבנו הגיע לשם ודיבר בישיבה וכן בחנוכת הבית לישיבה הגיע רבנו ודיבר, וכן נשא דברים ארוכים בהכנסת ס"ת לישיבת "קרית מלאכי" ליל ב' דר"ח אדר שני תשס"ג. [הדברים יצאו בקו' מיוחד]

בכמה שליחות חשובות מול השלטונות שלח רבנו את רה"י הגר"י עמית שליט"א שיטפל בדרכי המיוחדת.

פ"א נשאל רבנו מרבני הישיבה האם ניתן ללמוד גמרא כתובות דף ט' וכו', ואמר רבנו שילמדו ואין בזה חשש ובי"ה עלו והתעלו.

ישיבת [בית ישראל] רוזין - סדיגורה

הישיבה לחסידי רוזין סדיגורה בבני ברק הוקמה ע"י האדמו"ר זצ"ל שעמד בראשה בשנת תשל"ט, כעת בנשיאות האדמו"ר שליט"א ובראשות הגאון רבי זליג ברוורמן שליט"א.

בר"ח ניסן תשס"ט הגיע רבנו למעמד כבוד התורה בישיבה ונשא שם דברים.

דברי רבנו בישיבה

בסוף המסכת האחרונה בש"ס עוקצין איתא עתיד הקדוש ברוך הוא להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות שנאמר להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא ובפשטות אינו מובן מהו הענין של ש"י עולמות הרי אין לנו השגה והבנה מה זה עולם אחד, וא"כ מדוע צריך ש"י עולמות בודאי הכוונה למושגים רוחניים אבל בפשטות אי אפשר להבין זאת?

אמנם הרמב"ם בפירושו המשניות שם פירש כך ולאילו קבצו מעדני העולם הזה בכללם לפי חילוק מעדניהם ואחר כך נכפל אותו המקובץ שלש מאות ועשר פעמים יהיה מה שיגיע לכל אחד מן הצדיקים ממעדני העולם הבא כמו זה"י והיינו שאם יקחו את כל התענוגים שיש בעולם כגון אכילה שתיה כבוד וכדומה ונכפיל אותם וכ"י פעמים עונג זה הוא מה שיקבל כל צדיק וצדיק ויוד להבין וכן מעלת כל הצדיקים שוה היתכן כזאת הרי יש מי שהוא גדול מאד ויגר מי שמדרגתו פחותה וכו' כי אחד הוא כמשה רבנו ע"ה אלא על כרחך לומר שכל אחד יקבל שכר לפי המצות שלו מי שהרבה במצות יקבל יותר שכר ומי שמיעט במצות גם שכרו יפחת.

והנה במשנה פאה פ"א אמרו אלו דברים שאין להם שיעור כו' והכנסת אורחים וביקור חולים והכנסת כלה ולוית המת ועיון תפלה והבאת שלום בין אדם לחברו ותלמוד תורה כנגד כולם מבואר שמצות תלמוד תורה גדולה יותר מכל המצות.

ולכאורה נראה הכוונה למי שישב כל ימיו ועסק בתורה בלי הפסק אמנם הגר"א מביא בשם הירושלמי דאפילו תיבה אחת של לימוד תורה מעלתה גדולה כנגד כולם נמצא לפי"ש שעל מילה אחת של לימוד התורה יקבלו שכר יותר מש"י עולמות וכפי שהבאנו מהרמב"ם הרי זה יותר מכל התענוגים שיש. ניתן לצייר זאת בדרך משל למי שמקבל שכר על פעולה שעושה כשואמרים לו ותקבל שכר מאה דולר אין זה הרבה כל כך אבל כשירבו בשכרו ויכפילו זאת לאלף דולר בזה כבר יחשב יותר, ואם יוסיפו לו על זה מאה אלף בודאי שיהיה אצלו נכבד עד מאד וק"ו כשינתנו בשכר פעולתו מיליון דולר. והנה כאן מבואר וכהשכר שיקבלו על תיבה אחת של לימוד התורה זה יותר מכל התענוגים שיש בעולם. הרי זה שכר רב כל כך שאין לשער כלל וא"כ כמה צריך לייקר ולהחשיב כל רגע וכל לימוד התורה.

ויש להתבונן גם להפך כמה גדולה האוולת של מי שאינו מנצל את זמנו לתורה ותחת זאת מבזבז זמנו להבל וריק והנה במה עוסקים רוב האנשים אינני מדבר מאלו שאינם שומרי תורה ומצות הרי מהם אין מה לדבר, אלא אפילו החרדים מבליים זמנם להבל ותוהו.

הרי כל מילה תורה זה שכר שאין לשער, ש"י עולמות כפול כל התענוגים שבעולם וזה על כל מילה אחת של לימוד התורה וא"כ כל אחד ובפרט הבחורים ש"י הלומדים בישיבה שיש להם זמן כל היום לעסוק בתורה כשהחורים דואגים להם לכל צרכם ואין להם כל דאגה וטרדה הרי צריכים לנצל כל רגע ללימוד התורה ולהיות מאווררים מזה שזוכים לעסוק בתורה ועיקר האושר הוא בעולם הבא. יעזור השי"ת שכל אחד יעורר נפשו לזה ויתחזק ככל היותר בתורה ומצות ויראת שמים ואז יהיה מאושר עד שאין לשער. כמו שאמרו חז"ל עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק וע"י עולמות. (קובץ קרית מלך ס')

בסוף השיחה רבנו שליט"א הביע לפני האדמו"ר זצ"ל את קורת רוחו ושמחתו לראות את בני הישיבה הק' ביום שמחתם שמחת התורה, ואמר שהיה להאריך את שהותו במעמד אך לרגל שמחה משפחתית עליו למהר ולעלות ל-ים.

ישיבת רש"י [משכן התלמוד]

הישיבה בראשות הגאון רבי חייקל מליצקי שליט"א.

מכתב רבנו אודות הישיבה

בס"ד. זה כמה שנים קיים ישיבה לבחורים אשר חזרו למקור מחצבתם תחת ניהולו והדרכתו של הרה"ג ר' חיים חייקל זאב מליצקי ומשקיע מאד מכוחותיו

לקרבם לתורה וכמובן זה הצלת נפשות, והרב הנ"ל מחונן בהשפעתו הטובה ונקשרו אליו באהבה וכמובן שהמצב הגשמי בפרט מה שבזמן האחרון לרגל הקיצוצים, המצב קשה מאד, ומאד צריך עזרת הציבור בכך אנו פונים להציבור לתמוך בזה שיוכלו להציל ולקרב לתורה הרבה בחורים אשר לרגל סיבות שונות צריכים מאד לעזר ולסיוע בענין תורה ויראת שמים, והתומכים בודאי יזכו להברכות האמורות לעושי רצונו. י"ב אב תשס"ג. הכו"ח בברכת התורה. בני ברק יצ"ו

הדרכה לישיבה

פעם הגיעו ראשי הישיבה קמי רבנו שליט"א, המנווט דרכם, ובפיהם שאלה קשה. לצערנו, רבים רבים מתדפקים על דלתות הישיבה, וכל אחד עם סיפורו הקשה. בני המשפחה, ולעתים אף הבחורים בעצמם, מבקשים שיצילו אותם, אך הישיבה צרה מלהכיל את כל הפניות. באו אפוא ראשי הישיבה בשאלה גורלית, האם עליהם להישאר עם קבוצה קטנה של בחורים איכותיים שאותם יצליחו לרומם ולהשיב לכור מחצבתם באופן מלא ע"י לימוד הגמ' בעיון וכדו', או שעליהם להיענות ליותר פניות, ולהגדיל את הישיבה בכמות, גם אם כתוצאה מכך הטיפול המסור והייחודי לכל אחד לא יהיה כפי שהוא נעשה בקבוצה קטנה ואיכותית.

ראש הישיבה שליט"א חשב קמעא ומיד אמר בהחלטיות: אם יכולים אתם לגרום לכך שעוד בחור ישיבה, נשמה תועה, תאמר קריאת שמע מידי יום, וכי יש למאן שהוא את הדרך לוותר ולא להיענות לאתגר חשוב שכזה...

ואכן, מיני און, עמלים ראשי הישיבה יומם וליל להיענות לכל הפניות הרבות שזורמות אליהם, כשעיקר ההשקעה נעשה תוך שימת לב מירבית לכל בחור ובחור, להעלותו על דרך המלך.

להכנסת ספר תורה

בס"ד. כי הנהלת ישיבת משכן התלמוד [-רש"י] ותלמידיהם ה' עליהם יחי' שמחתי באומרים לי בית ד' נלך למקום שמגדלים בו תורה ותפילה להרבות כבוד שמים. ומה נכבד היום אשר אתם זוכים להכניס ס"ת לבית מדרשכם, והיות שיש לנו הבטחה כי לא תשכח מפי זרעו וכלל ישראל יחד עם התורה מובטחים שלא יכלו, ובוזה שכותבים בכל המקומות ספרי תורה רואים בזה ההבטחה שלא תשכח מפי זרעו.

מי יתן והי' לבבם זה להרבות יקרא דאורייתא וכבוד שמים כל הימים וברכת ד' תשכון באהליהם.

כי אב תשס"ו לפ"ק בני ברק יצ"ו

ישיבת שערי חיים מושב אחיעזר

הישיבה הוקמה בשנת תשנ"ח ע"י הגאון ר' אליהו מלכא שליט"א

בי"ד כסלו תשס"ג סיום מס' כתובות ונסע רבנו למושב אחיעזר למסור דברי חזקת ואמר :

כפי ששמעתי מהרבנים אתם ב"ה עולים ועולים, היות שאתם התרחקתם מהרחוב שהרחוב היום כפי שכל אחד יודע שהרחוב היום הוא כ"כ רחוק מהתורה, ממה שצריך להיות כלל ישראל ומכפי האין שיהודי צריך להיות, הם כ"כ רחוק, ובי"ה שאתם התרחקתם והתקרבתם לתורה, ועד כדי כך שאתם לומדים בשקידה ושותים בצמא את דברי התורה, אשריכם! ומה אני צריך לומר? אשריכם מה טוב חלקיכם.

וכמו שהגמ' מביאה בתענית (דף ו' ע"ב) כי הונו מיפטרני מהדידי אמרי ליברין לן מר. אמר לו אמשול לך משל למה הדבר דומה לאדם שהי' הולך במדבר והי' רעב ועייף וצמא, מצא אילן שפירותיו מתוקין וצלו נאה ואמת המים עוברת תחתיו. אכל מפירותיו ושתה ממימיו, ישב בצלו, כשבקש לילך אמר אילן אילן במה אברכך, אם אומר לך שיהיו פירותיך מתוקין הרי פירותיך מתוקין, שיהא צלך נאה, הרי צלך נאה, שתהא אמת המים עוברת תחתך, הרי אמת המים עוברת תחתך, זאת אומרת שכל הדברים שצריך יש כאן, יש אילן יפה, פירות מתוקים, יש צל מהאילן, וגם יש אמת המים שע"י אפשר להשקות את האילן, ממילא במה אברך אותך?

אלא יהי רצון שכל נטיעות שנוטעים ממך יהיו כמותך, אף אתה במה אברכך אם בתורה הרי תורה, אם בעושר הרי עושר, אם בבנים הרי בנים, אלא יהי רצון שצאצאי מעיק יהיו כמותך.

כאן המקום הזה, נקוה להי' שיבנה כאן מקום תורה, עכשיו הוא כבר ג"כ מקום תורה, אבל נקוה שיהי' עוד יותר ועוד יותר, יתרבה יותר, וכל הנטיעות שנוטעים מאכאן, שכל אלו שלומדים כאן הקב"ה יעזור להם שיגדלו בתורה ויראת שמים, ויהיו לתפארת.

וכל אלו שילמדו כאן לא רק שהם בעצמם אלא יהי' טופח על מנת להטפיה, שיוכלו ג"כ להביא עוד בחורים, עוד יראי שמים, עוד תלמידים, הקב"ה יעזור שכולכם תעלו בתורה ויראת שמים ותהיו לתפארת בישראל.

*

ובה' אב תשס"ח הגיע שוב רבנו לשמחת סיום, ודיבר על ענין הנאמר בסיום שאנו עמלים ומקבלים שחר.

ניתן לתרום לגליון מכל עמדות נדרים פלוס ברהבי הארץ באמצעות לחצן קופות נוספות. בחיפוש יש להקיש כאל תערוג.

כמו"כ ניתן לתרום דרך המערכת הטלפונית הממוהשבת 24 שעות ביממה, בחיוב לטל' 037630585 שלושה 198